

Morgendagens bygg – hvordan velge riktig?

- 09.00   **Velkommen**
Erik A. Hammer, daglig leder i Grønn Byggallianse
- 09.15   **Alternative designprinsipper**
Sivilingeniør Arne Førland-Larsen, EnergeticaDesign
- 09.45   **Aktivhuset**
Visjoner, målsettinger og konsepter beskrevet ut fra en rekke case-bygninger i VELUX Model Home 2020. Seks byggeprosjekter i fem europeiske land skal vise hvordan fremtidens boligform flytter grensene for et sunt inn klima, og hvordan de utnytter energien fra solen.
Henrik Norlander Smith, Manager, Architect MAA, VELUX A/S
- 10.30   **Pause (kaffe og te)**

Program

- **11.00 Passivhus og Zero Emission Buildings**
I hvilken retning går utviklingen og hva er de konkrete forskningsaktiviteter og resultater fra Sintef. Eksempler på passivhusbygninger og Zero Emission hus.
Marit Thyholt, sivilingeniør, phd, Skanska
- **12.00 Fremtidens energiforsyning**
Hvordan integreres de forskjellige konsepter i fremtidens energiforsyning.
Hvordan ser den optimale fjernvarmekunde ut og hvordan forberedes bygg for fremtiden.
Atle Nørstebø, adm. direktør i Fortum
- **12.30 Avslutning, diskusjon og oppsummering**
Erik A. Hammer, daglig leder i Grønn Byggallianse
- **12.45 Takk for i dag**

Alternative design prinsipper

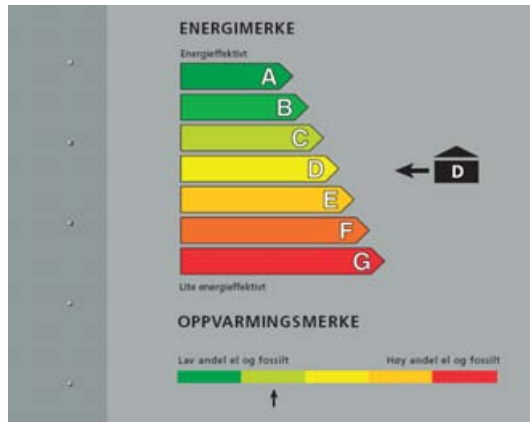
Arne Førland –Larsen, GBA

Samme mål !!

Reduktion forbrug fossil energi og klimagasudslip

Gældende ”klassificeringer”

Kriterier for passivhus- og lavenergibygg – Yrkesbygg

Energimærke

- NVE (EPBD)
- Energidirektiv revideret

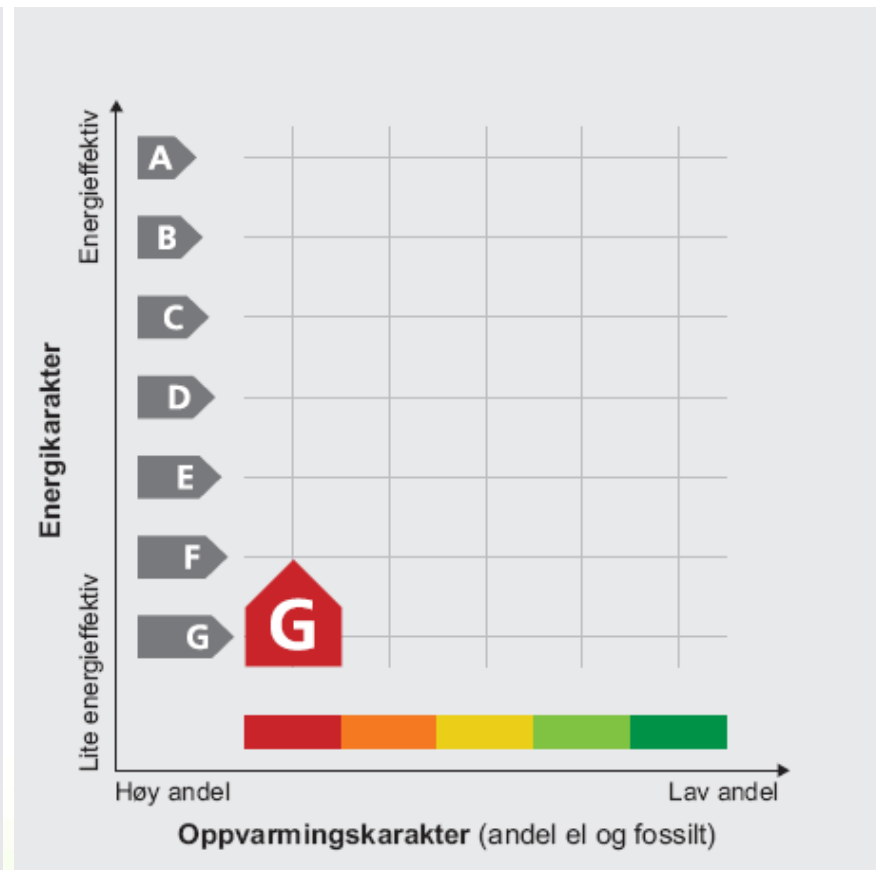
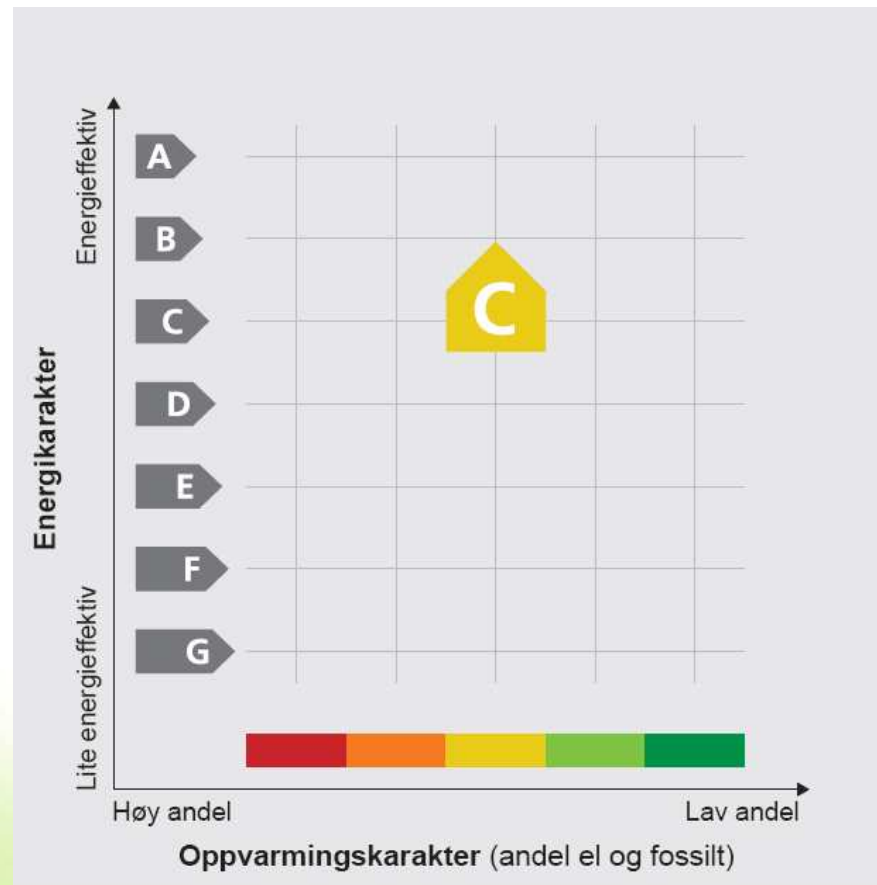
Passiv hus

- Enova
- Standard bolig- 2010
- Standard yrkesbygg – 2012?
- BE vurderer at knytte forskrift mod passivhus

Myndigheter BE | NVE Arbejder på harmonisering

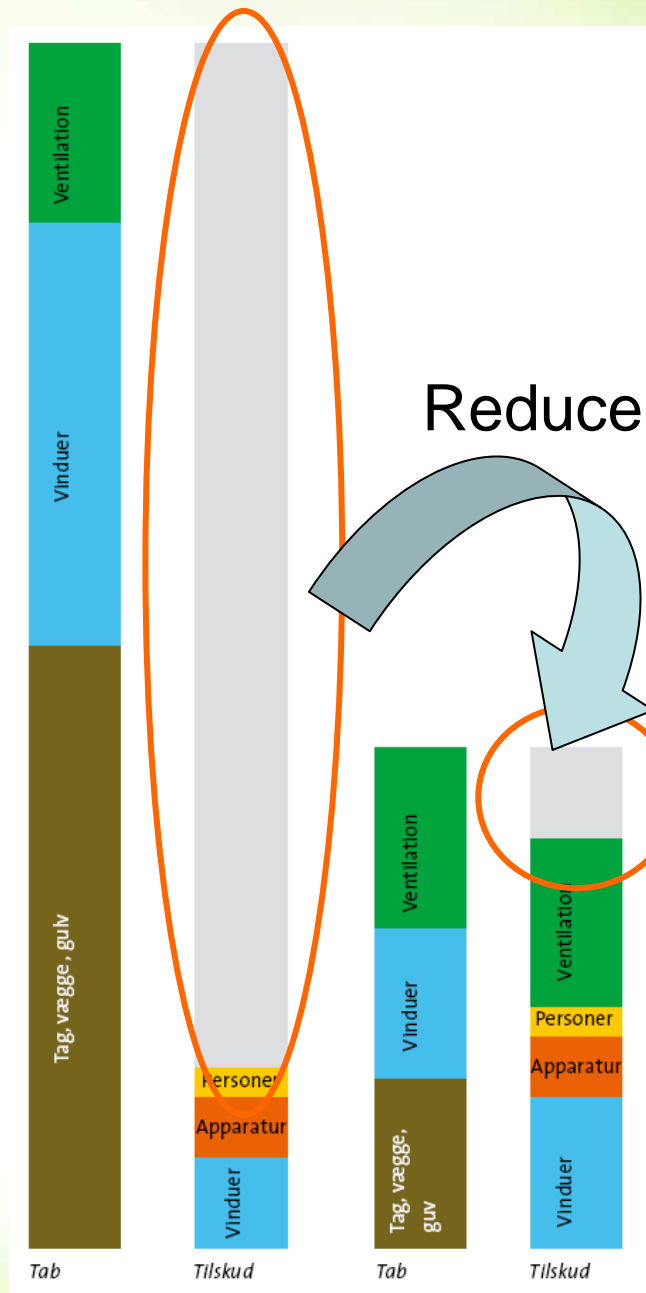
Ny mærkning på høring

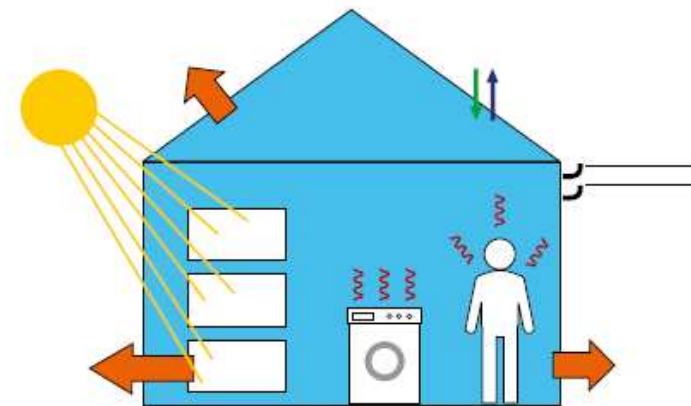
NS 3031 beregning

- for TEK | passivhus | A/B/C

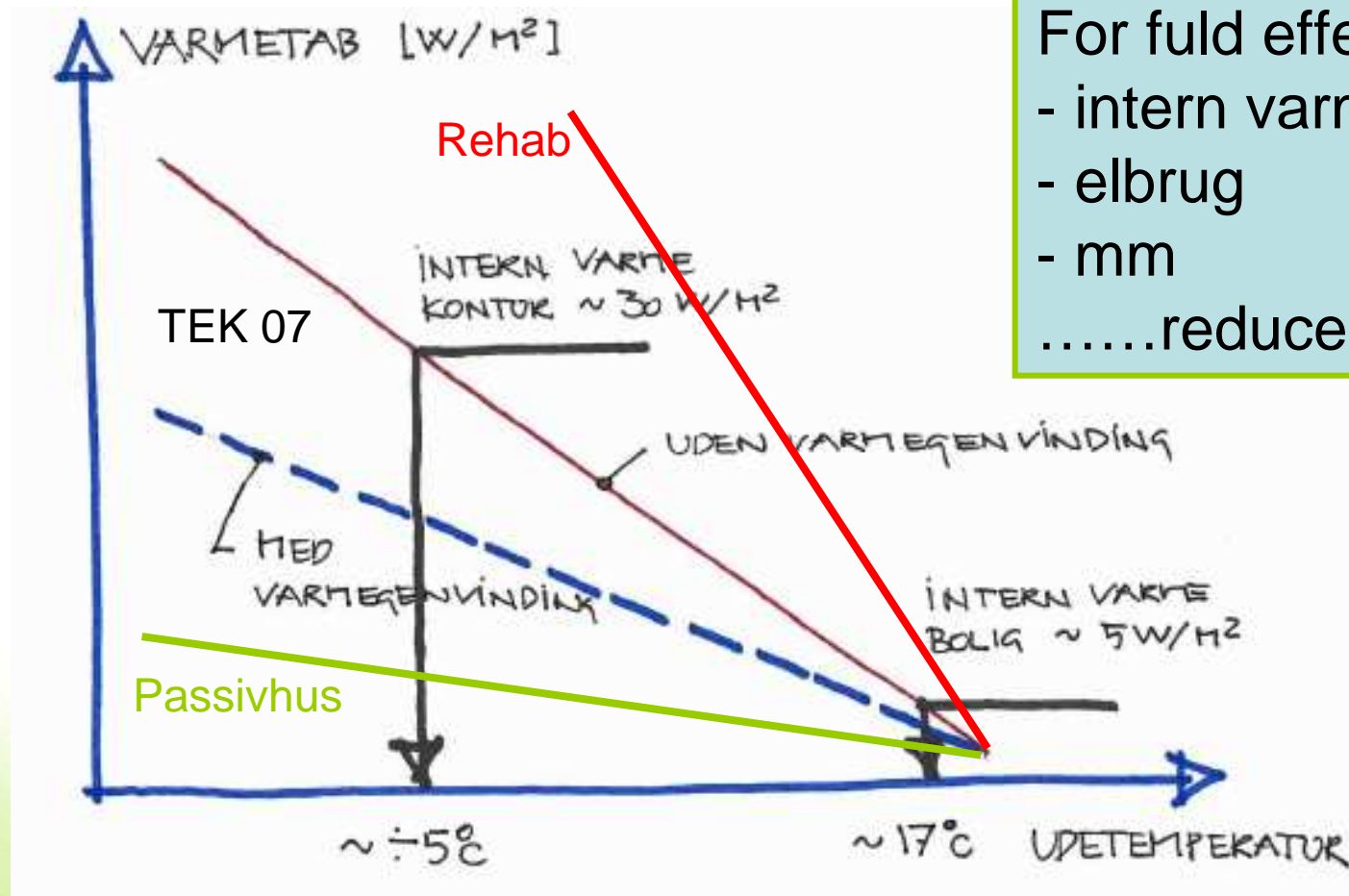
Energiramme (§8-21 b, samlet netto energibehov)	
Beskrivelse	Verdi
1a Beregnet energibehov rom oppvarming	14.8 kWh/m ²
1b Beregnet energibehov ventilasjonsvarme (varmebatterier)	1.1 kWh/m ²
2 Beregnet energibehov varmtvann (tappevann)	5.0 kWh/m ²
3a Beregnet energibehov vifter	6.5 kWh/m ²
3b Beregnet energibehov pumper	1.7 kWh/m ²
4 Beregnet energibehov belysning	12.5 kWh/m ²
5 Beregnet energibehov teknisk utstyr	34.5 kWh/m ²
6a Beregnet energibehov rom kjøling	0.0 kWh/m ²
6b Beregnet energibehov ventilasjonskjøling (kjølebatterier)	7.8 kWh/m ²
Totalt beregnet netto energibehov, sum 1-6	83.8 kWh/m ²
Forskriftskrav netto energibehov	165.0 kWh/m ²

Reduceret behov for tilført energi

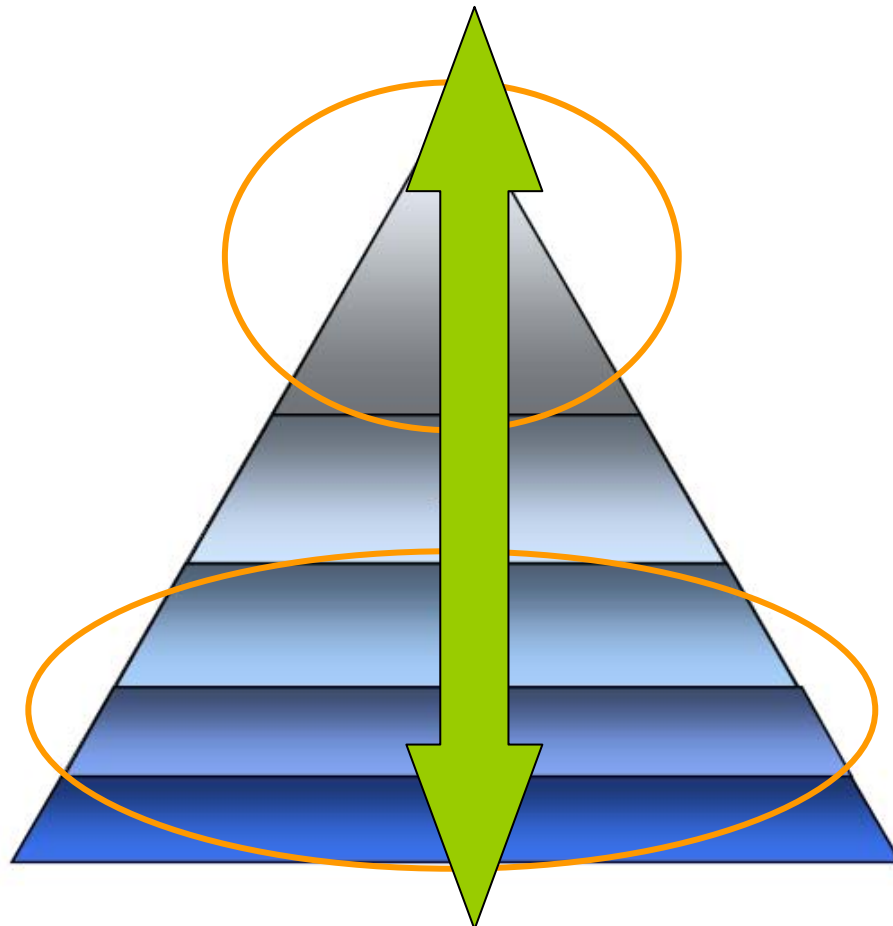
Opvarmningsbehov falder

For fuld effekt må

- intern varmelast
- elbrug
- mm
- .....reduceres

Passiv – aktiv design

ALTERNATIV PYRAMIDE

STEG 5 – energieffektive hvitevarer

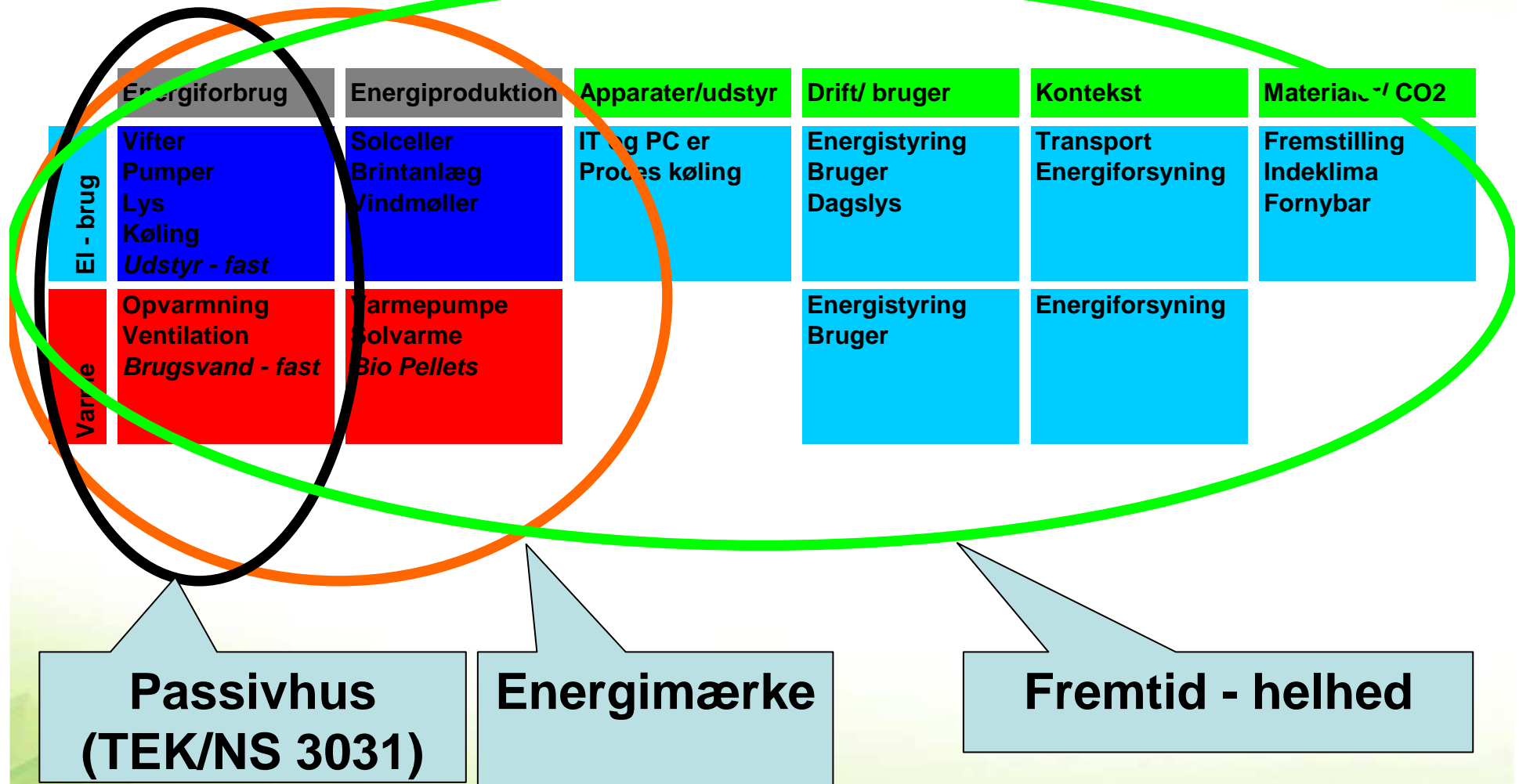
STEG 4 – smarthusteknologi
automatisk lys
natt/ dag senkning
temperatur

STEG 3 – varmepumpe
luft/vann – vann/ vann

STEG 2 – redusere transmisjonstap
balansert ventilasjon
tett hus

STEG 1 – "gratis" solvarme

Fokus nu og i fremtid ?

Begreber - strategier

Design eksisterende

- Passivhus
- Lavenergihus
- A/B/C

Design nye

- **Aktivhus**
- **Plusenergihus**
- **Zero emission hus**

Klassifisering på vej

- **BREEAM**
- **Klimagasregnskap**

BREEAM - kategorier

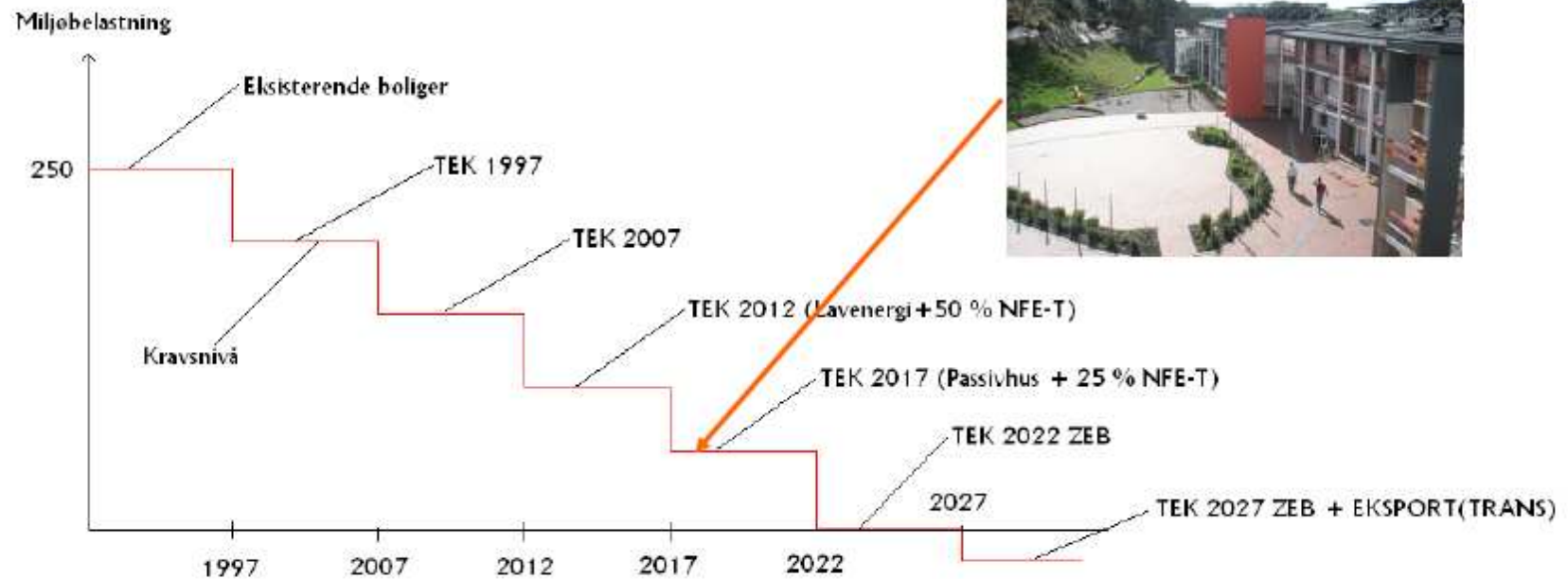
- Proces
- Energi
(Miljømærke)
- Vandressourcer
- Landskab og ydre miljø
- Indeklima – sundhed
- Transport
- Materialer
- Affald
- Emission eksternt miljø

BREEAM

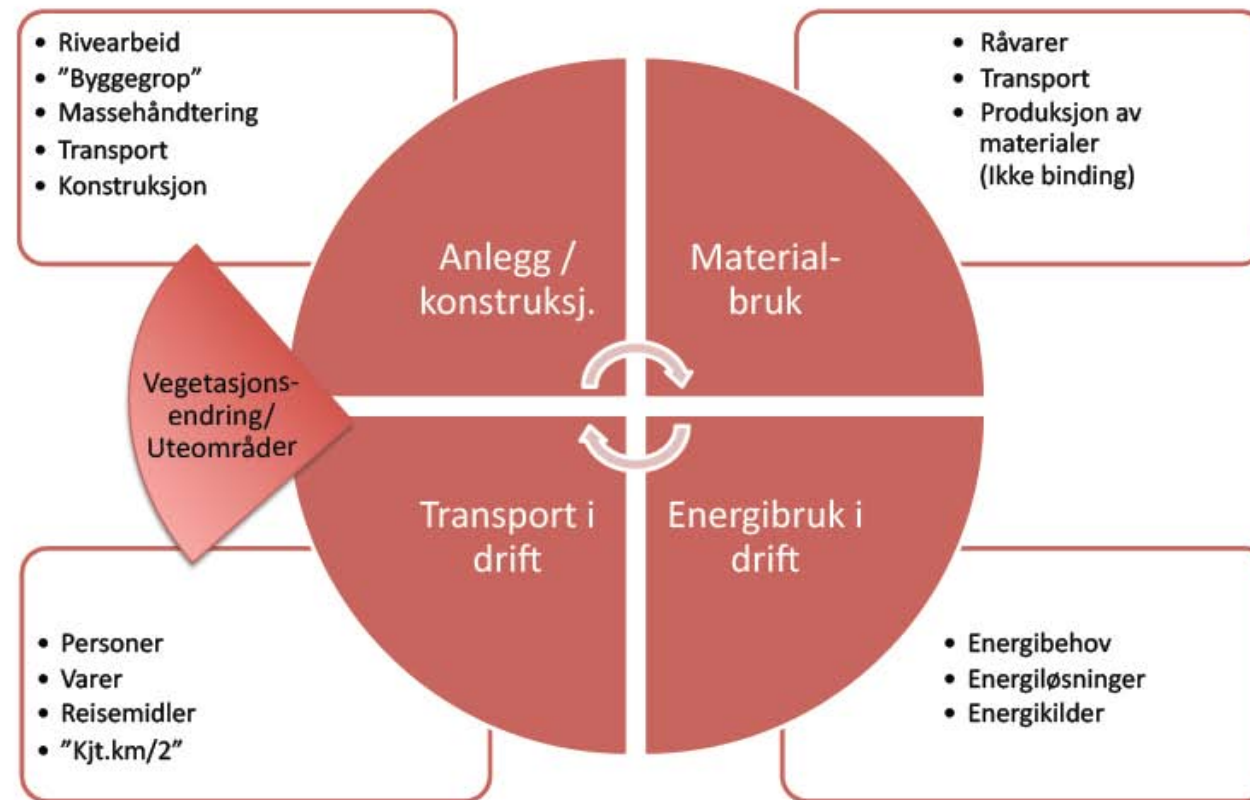
- Norwegian Green Building Council – start september 2010
- 38 bygg meldt ind som piloter for certificering

Fremtidens energikrav

NFE-T: Ny fornybar energi til termisk behov
ZEB: Zero Emission Buildings

Klimagassregnskap for bygg (www.klimagassregnskap.no)

FutureBuilt-prosjekter Klimagasskriterier

- Klimagassberegninger – CO₂-ekv.
- Livsløpsberegninger – 60 års perspektiv
- Alle utslippskilder – direkte og indirekte utslipp

Totalt utslipp:

- Første periode: mindre enn 50% av dagens praksis for gjeldene type bygg,
- Økende til: mindre enn 95 % av dagens praksis

Aktiv – Passiv – Plus forskelle?

Zero Emission

- Nul udslip
- Energiproduktion
- Definition skal udvikles

Aktiv hus

- Vinduesareal større
- Bruger
- Hybrid ventilation
- Fokus indeklima
- Energiproduktion
- Nyt koncept

- Effektiv klimaskærm
- Kuldebroer
- Tæthed
- Effektiv ventilation

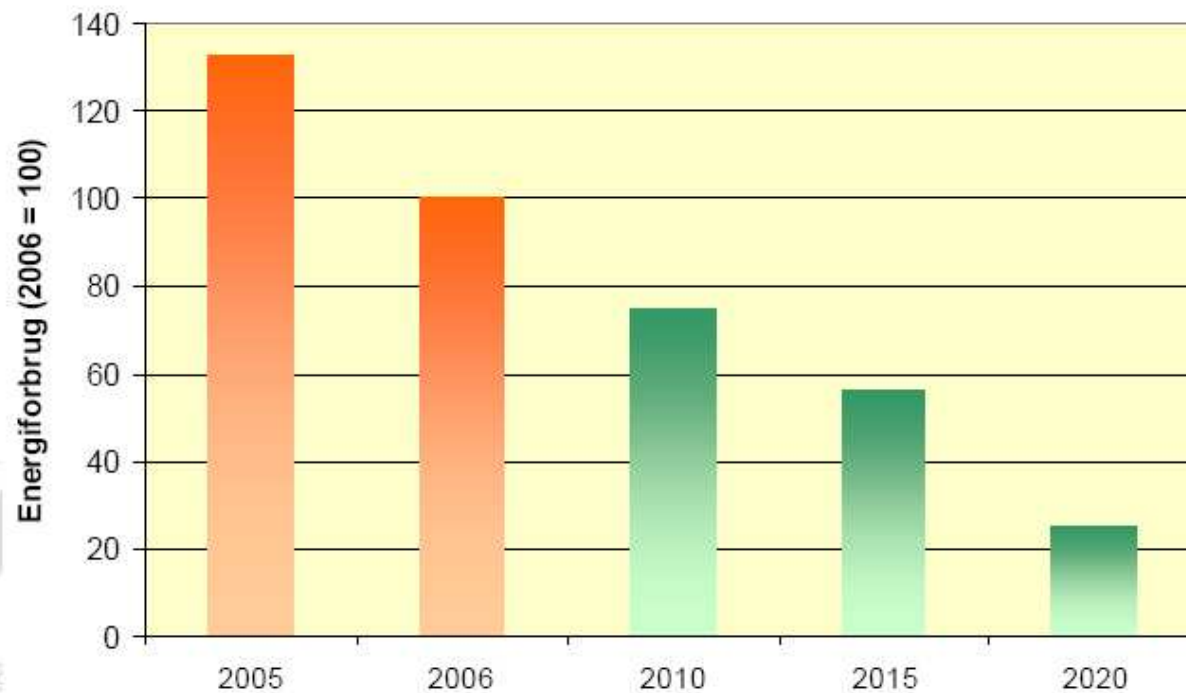
Passiv hus

- Vinduesareal ~25 %
- Krav U værdi vinduer
- Krav U værdi fast vægge
- Krav tæthed
- Standard "findes"

Hvad med energiforsyningen

Udvikling i maksimalt energiforbrug i nye bygninger

Udfordringer - spørgsmål

- Samme principper for alle byggerier?
- Skal der være minimumskrav – TEK?
- Kan vi styre de aktive elementer?
- Skal bruger sættes mere i fokus
- Er plusenergihuse reelt plusenergi?
- Fjernvarme | plusenergihuse?

Fokus for dagen

- Design prinsipper
  - Aktivhus
  - Passivhus
  - Zero emissionshus
- Betydning for energiforsyning